

I 1978 blev Langesø Gods en fond, hvis hovedformål er at sikre ejendommen fremtid som erhvervs-skovbrug med rekreativ værdi, samt at støtte det danske skovbrug. Godset er i dag på 892 ha, hovedsagelig bevokset med skov og juletræer.

I 1684 blev Langesø overtaget af slægten Holsten. Geheimerråd Adam Christopher Holsten lod i 1774-79 det nuværende Langesø opføre under ledelse af arkitekterne Tschierske, Rosenbergh og Næss, i en stil der rummer elementer af både rokokko og nyklassicisme. En reliefsten fra Bryskes borg er indsat i muren på det nuværende slot, med følgende tekst på latin: "I Herrens år 1554 lod Anthonius Bryske mig gøre, på den tid, da han var Danmarks Riges Kansler, i hans alders 54de år".

I 1978 blev Langesø Gods en fond, hvis hovedformål er at sikre ejendommen fremtid som erhvervs-skovbrug med rekreativ værdi, samt at støtte det danske skovbrug. Godset er i dag på 892 ha, hovedsagelig bevokset med skov og juletræer.

I 1684 blev Langesø overtaget af slægten Holsten. Geheimerråd Adam Christopher Holsten lod i 1774-79 det nuværende Langesø opføre under ledelse af arkitekterne Tschierske, Rosenbergh og Næss, i en stil der rummer elementer af både rokokko og nyklassicisme. En reliefsten fra Bryskes borg er indsat i muren på det nuværende slot, med følgende tekst på latin: "I Herrens år 1554 lod Anthonius Bryske mig gøre, på den tid, da han var Danmarks Riges Kansler, i hans alders 54de år".

Under sitningen af istiden gravede en stor smeltevandstlod sig ned i terrænet og skabte en tunnelal. Denne dal er i dag den ca. 1300 m lange, 200 m brede og 6 m dybe Langesø, der har givet godset navn. Tunnelalen er ret kort, fordi de øvrige dele af istunnen har ligget høje oppe i isen, hvor smeltevandstleden ikke har kunnet skære sig ned i underlaget.

Første kendte ejer af Langesø var Bernæke Skinkel, der døde i 1481 og efterlod ejendommen til sin datter, der var gift med Peder Hogenskild. Deres datter giftede sig med rigsråd Iven Gertsen Bryske, hvis sønnesøn Anthonius Bryske opførte det første Langesø i 1554. Det var et borghus på søbredden, hvor den tidligere skovriderbøllig i dag ligger.

LANGESØ

Vandreture i private skove

Langesø Fyn

Der er udpeget bevoksninger til frøavl af douglasgran, cypres, thuja, nordmannsgran, ædelgran, rødeg, fuglekirsebær, ask og ær (ahorn).

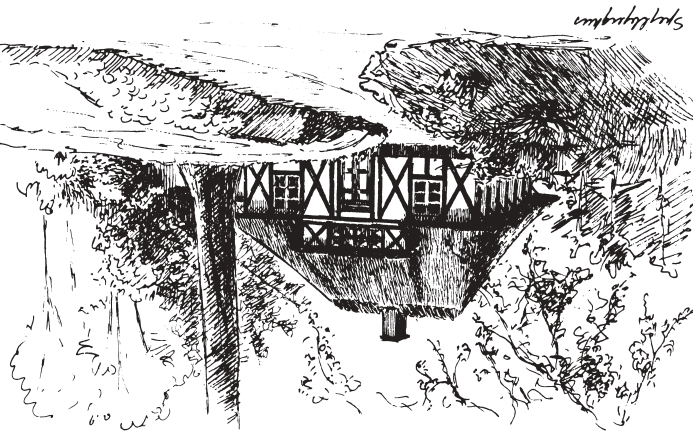
Siden 1930'erne har distriktet produceret pyntegrønt. Det omfatter især nordmannsgran til juletræer – som især dyrkes på tidligere landbrugsjord – samt nobilis til klippegrønt.

Siden da er der indplantet nåletræ, navnlig douglas, i løvtrækulturerne. Der er samlet frø fra douglasgranerne, og nu findes tredje generation på distriktet. Tømmer af douglasgran sælges i Amerika under navnet Oregon Pine.

I sidste halvdel af 1800-tallet anlagde man store selvfornyelser af bøg ved at udnytte det naturlige frøfald. I disse bevoksninger opstod der huller som følge af skader fra nattefrost og fra mus som gnæver barken på de små træer. Her indplantede skovriden C. Bloch uden-tes nordmannsgran fra Kaukasus, og fra Europa kom almindelig gran, nobilis, grandis (kæmpegran), cypres, thuja, stikagran, tsuga (skarntydegran) og sequoia (californisk kæmpefyr). Desuden indførte nordvestamerikanske nåletræarter klarede sig bedst – især douglas-Over 100 forskellige træarter blev forsøgt. Det viste sig snart, at de fleste nåletræer, som vokser hurtigt og derfor kunne indhente de danske nåletræer, var for sære. Her indplantede skovriden C. Bloch uden-tes nordmannsgran fra Kaukasus, og fra Europa kom almindelig gran, nobilis, grandis (kæmpegran), cypres, thuja, stikagran, tsuga (skarntydegran) og sequoia (californisk kæmpefyr). Desuden indførte nordvestamerikanske nåletræarter klarede sig bedst – især douglas-

I de sidste par hundrede år er skovbruget vokset fra 165 til ca. 900 ha, dels ved tilkøb af Mord Skov, dels ved tilplantning af landbrugsjord.

LANGESØ SKOVBRUG

par bosat udenfor sognet. I 1878 blev der bygget en rejselade med plads til kirkegængernes heste, og den er i dag menighedshus.

Blå tur (4 km – 1½ time)

Turen starter ved P-pladsen ved Ålekisten eller ved Skovkapellet og går rundt om søen.

3. Mammuttræ

Dette træ (Sequoiadendron giganteum) stammer fra det vestlige Nordamerika. Det kan nå højder på over 100 m, en stammeomkreds i brysthøjde på 27 m og en alder på op til 3400 år. I Danmark kan det normalt overleve vintre på beskyttede steder, og det når en højde omkring 30 m.

4. Sequoialunden

På dette sted er omkring 1990 plantet en gruppe mammut-træer. De er allerede i god vækst og vil i kraft af deres højde en dag blive et markant element i landskabet. På toppen af bakken er opført en bygning som bl.a. bruges til udendørs servering under den årlige pyntegrøntmesse.

5. Parken

Parken omkring slottet anvendes hvert år i august til den årlige messe for fagfolk om pyntegrønt.

6. Smedien

I december måned sælges juletræer og klippegrønt ved "smedien", og i week-enden er der mulighed for at købe brugskunst og gløgg/æbleskiver.

Rød tur (3½ km – 1 time)

Turen starter ved parkeringspladsen hvor landevejen krydser Stavids Å.

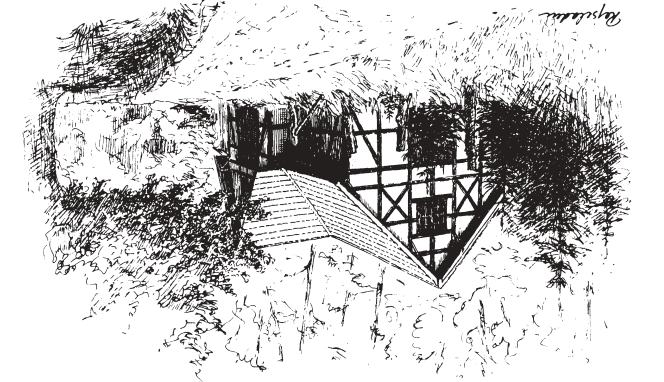
7. Stavids Å

Åen løber i bunden af en tunneldal med stejle skrænter, skabt ved slutningen af sidste istid. I bunden af dalen findes flere bevoksninger af rødøl.

8. Syvstjernen

På dette sted mødes syv veje, og man kan her se en række forskellige træarter. Kigger man mod nord og drejer med uret er der ung thuja, ældre douglasgran, en blandet løvskov med bøg, spidsløn, rødeg og eg, ældre lærk, ung nordmannsgran, gammel og ung douglasgran, samt gammel douglasgran og ung thuja.

Udgivet med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen 2003
Forside: Poul Andersen. Illustrationer: Thor Drejer.
Redaktion: Søren Fodgaard

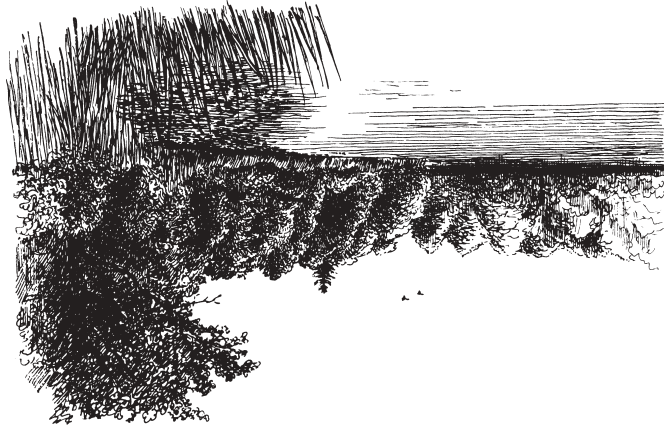
Flere oplysninger om skovbruget og godset kan læses på hjemmesiden www.langesoe.dk

ning som bliver stående så længe som muligt. genplantet. En del steder ser man stadig rester af den gamle bevoksning 20% af den stående vedmasser. De ødelagte bevoksninger er nu Omkring 10% af skovarealet blev ødelagt, og der vættede omkring Orkanen den 3. december 1999 ramte Langesø skovene hårdt.

kan sælges til gode priser til specialformål, fx møbler og gulve. mer, hvor der kun er knaster inde ved marven. Veddet fra disse træer man fjerner lavtsiddende sidegrene. Formålet er at fremstille stam-De værdifulde nåletræer, især douglasgran, bliver opstammet – dvs. bevarelse af den fredede hovedbygning samt hensyn til friluftslivet. forpligtelser på ejendommen, bl.a. bevarelse af naturværdierne, indtægterne fra denne produktion er med til at opfylde andre

Pyntegrøntarterne er vigtige for godsets økonomi: de dækker 15% af det bevoksede areal, men de står for 30% af omsætningen.

Indtægterne fra skovbruget fordeles sig på seks nogenlunde lige store dele: (1) juletræer, (2) klippegrønt, (3) løvtræ til møbler, gulve og brænde, (4) nåletræ til tømmer og energi, (5) udlejning af huse, (6) jagt, fiskeri, ridekort samt messer.

TURENE

Der er afmærket tre ture gennem Langesø skovene. Alle ture er farbare med fornuftigt fodtøj, gul tur tillige med barnevogn.

Gennem kortets område går i øvrigt Marguerit-ruten fra Odense til Middelfart og cykelrute 6 Odense-Middelfart. Desuden starter cykelrute 79 ved Langesø og går via Vissenbjerg og Glamsbjerg til Ørbæk.

Gul tur (3 km - 1 time)

Turen starter ved P-pladsen ved Ålekisten eller ved Skovkapellet og går rundt om søen.

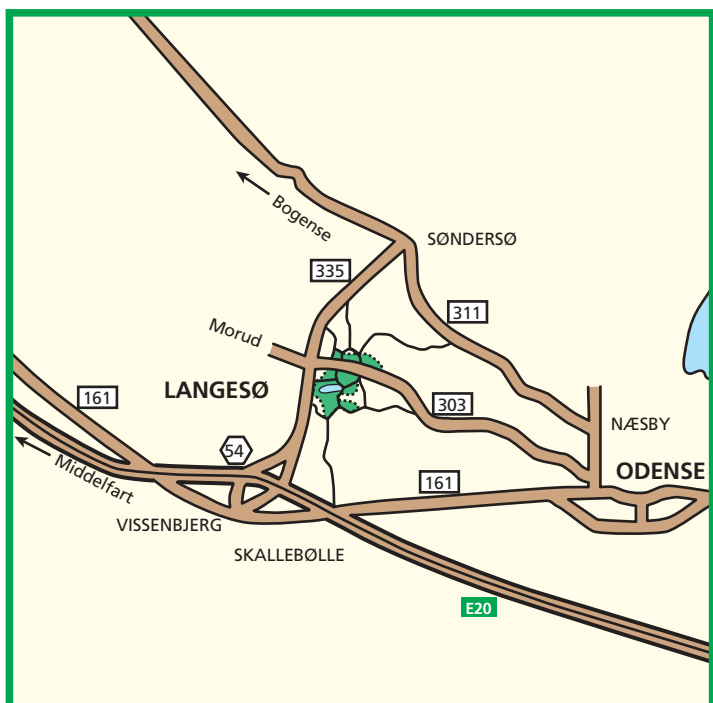
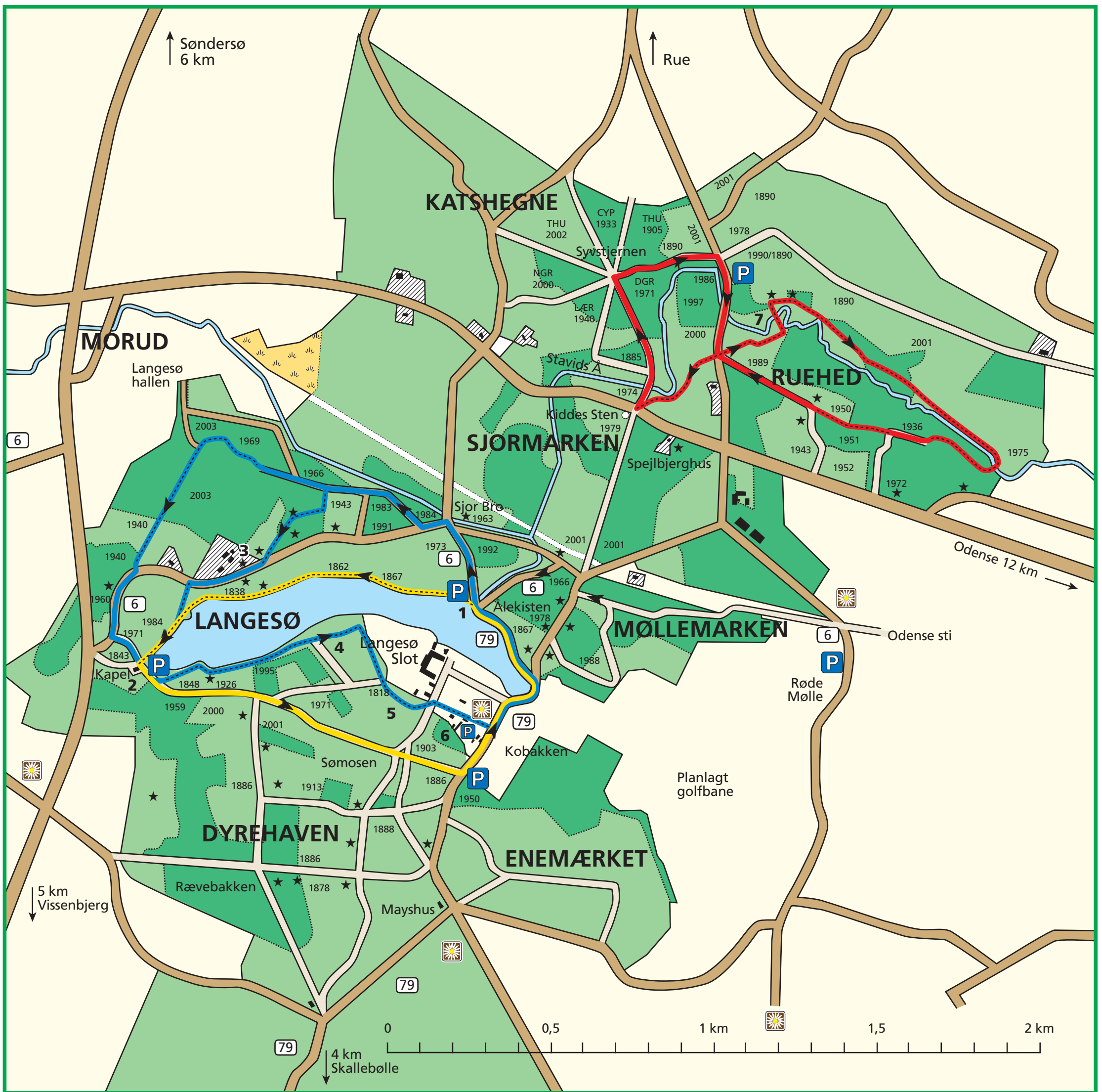
1. Ålekisten

Denne sluse hæver vandstanden i Langesø. Afløbet fører ud i Odense Å. Godset har her anlagt to bålpladser, hvor skovens gæster kan udnytte det fremlagte brænde. Uden for denne bålplads er åben ild ikke tilladt.

2. Skovkapellet

Langesø Skovkapel blev bygget af godset i 1870 som sognekirke for omegnens beboere. Kapellet har været en yndet bryllupskirke for

SIGNATURFORKLARING

	Offentlig vej		Parkering
	Skovvej		Cykelruter
	Skovspor, sti		Margueritrueten
	Vandløb		Ruteafmærkning
	Bevoksningegrænse		
	Løvtræ		
	Nåletræ		
	Eng, mose		
	Bevoksningens anlægsår		
	Bemærkelsesværdige træer		
	Spadsereruter		

TIL SKOVGÆSTEN

Vi byder Dem velkommen til en vandretur i skoven. Vi beder Dem værne om naturen for at andre også kan få glæde af den. Adgangen har følgende begrænsninger:

- Færdsel må kun ske til fods og på cykel. Færdsel til fods må kun ske ad stier og anlagte veje. Færdsel på cykel må kun ske ad befæstede stier og anlagte veje.
- Hunde skal føres i snor af hensyn til vildtet.
- Brug af åben ild er ikke tilladt.
- Træer og buske må ikke beskadiges, ligesom grene og kviste af pyntegrønt ikke må indsamles.
- Færdsel og ophold må kun finde sted i tiden fra kl. 7 til solnedgang. Støjende adfærd bør undgås.
- Ophold må ikke finde sted inden for 150 m fra beboelses- og driftsbygninger.
- Anvisninger på opstillede skilte skal efterkommes.

I øvrigt er adgangen undergivet Miljøministeriets bestemmelser for færdsel og ophold i private skove. Se skilte ved indkørslerne.